

Preambule Ústavy Moravskoslezské Republiky

My, občané Moravskoslezské republiky,

vědomi si bohaté historie a kulturního dědictví našich zemí, které se projevovaly jako křižovatka myšlenek a lidí na křižovatce Evropy,

odhodláni budovat spravedlivé a prosperující společenství, kde právo a svoboda, mír a spravedlnost jsou dostupné každému,

přijímáme tuto ústavu, která zakládá Moravskoslezskou republiku jako demokratický, právní a svobodný stát, založený na respektu k lidským právům a základním svobodám.

Činíme tak,

přesvědčení, že svoboda, rovnost a bratrství jsou základními pilíři, na kterých musí stát každá moderní společnost,

prohlubující demokratické hodnoty, na kterých stojí naše společnost, a odhodlání obránce těchto hodnot proti jakýmkoli hrozbám,

učinění odpovědnými za zemi, které nám byly předány předchozími generacemi a které máme povinnost předat budoucím generacím ve zlepšené formě,

jsme pevně odhodláni

pokračovat ve výstavbě otevřené a inkluzivní společnosti, kde každý má možnost účastnit se na rozhodování o veřejných záležitostech a kde každý může svobodně vyjádřit své názory,

posilovat naše demokratické instituce a zabezpečovat, že vláda je transparentní, odpovědná a podřízená vůli lidu,

rozvíjet hospodářství, které poskytuje příležitosti pro všechny, chrání životní prostředí a podporuje udržitelný rozvoj,

dbát o to, aby naše zahraniční politika a mezinárodní vztahy byly vedeny s cílem podporovat mír, spolupráci a vzájemné porozumění mezi národy.

V tomto duchu

stanovíme tuto ústavu jako základní zákon Moravskoslezské republiky, věříce, že poskytne pevný a trvalý základ pro prosperitu a blahobyt všech našich občanů.

HLAVA PRVNÍ Základní ustanovení

Základy politického zřízení

Čl. 1

1. Moravskoslezská republika je suverénní, demokratický a právní stát založený na principu lidských práv a základních svobod.

2. Moravskoslezská republika ztělesňuje státní jednotu moravskoslezského lidu — dvou rovnoprávných národů, Moravanů a Slezanů, a národnostních menšin žijících na jejím území.

Čl. 2

1. Veškerá moc ve státě patří lidu. Státní moc vykonává lid převážně zastupitelskými sbory a také přímo.
2. Zastupitelské sbory jsou lidem voleny, lidem kontrolovány a lidu odpovědny. Zastupitelské sbory jsou Sněm Moravskoslezské republiky a národní výbory.
3. Volební období zastupitelských sborů je pětileté.

Čl. 3

1. Volební právo do zastupitelských sborů je všeobecné, rovné a přímé s tajným hlasováním. Poslanci zastupitelských sborů jsou odpovědni svým voličům a mohou být jimi odvoláni.
2. Poslanci informují voliče o své činnosti a o činnosti zastupitelského sboru, jehož jsou členy. Jsou povinni zkoumat potřeby a názory svých voličů, dbát jejich podnětů a uplatňovat jejich zájmy v činnosti zastupitelských sborů a jejich orgánů.
3. Způsob volby a odvolávání poslanců stanoví zákon.

Čl. 4

1. Nejdůležitější otázky celospolečenského významu se předkládají občanům k posouzení formou veřejné diskuse a mohou být předloženy všemu lidu k hlasování.
2. Národní výbory předkládají důležité otázky týkající se jejich územních obvodů občanům k posouzení formou veřejné diskuse a mohou je předložit občanům k hlasování.
3. Výsledky hlasování jsou pro příslušné státní orgány závazné.
4. Podmínky a způsob provádění veřejných diskusí a hlasování stanoví zákon.

Čl. 5

1. Politický systém Moravskoslezské republiky je založen na pluralitě a svobodné soutěži politických stran, které respektují demokratické principy a ústavní řád.
2. Občanské a neziskové organizace hrají klíčovou roli v rozvoji společnosti, v ochraně práv a svobod a ve zvyšování veřejného povědomí o důležitých společenských otázkách.
3. Stát podporuje a chrání nezávislost těchto organizací a zajišťuje, aby měly možnost efektivně se podílet na veřejném životě a veřejné správě.

Čl. 6

1. Organizace a činnosti státu a společnosti je řízena zásadou, podle níž se ústřední řízení nedílně spojuje s uplatňováním samosprávy lidu, se širokou pravomocí a odpovědností nižších orgánů, s jejich rozsáhlou samostatností, s iniciativní účastí občanů.
2. Státní orgány, jakož i jiné organizace, pokud vykonávají státní správu, uplatňují ve své činnosti zásadu veřejné informovanosti a dbají veřejného mínění.
3. Moravskoslezská republika je právním státem, který se řídí svrchovaností ústavy a zákonů. Státní moc se uplatňuje jen na základě zákona a v jeho mezích a její výkon podléhá kontrole z hlediska ústavnosti a zákonnosti.
4. Státní orgány, politické strany, společenské a zájmové organizace, jakož i jiné organizace se ve své činnosti řídí právním řádem.

Základy hospodářského zřízení

Čl. 7

1. Hospodářská soustava Moravskoslezské republiky je založena na pluralitě vlastnických forem a podporuje rovnováhu mezi soukromým, státním a družstevním sektorem.
2. Soukromé vlastnictví je základem pro podnikání, inovace a hospodářský růst. Stát zaručuje ochranu práv vlastníků a podporuje rozvoj podnikání prostřednictvím transparentních a spravedlivých regulací.

Čl. 8

1. Stát uznává a chrání soukromé vlastnictví, které zahrnuje osobní majetek, nemovitosti, podnikatelská aktiva a intelektuální vlastnictví.
2. Družstevní vlastnictví slouží jako nástroj pro společné podnikání a hospodaření členů družstev, které mohou operovat v různých sektorech ekonomiky.
3. Státní a veřejné vlastnictví se využívá v strategických oblastech, jako jsou přírodní zdroje, energetika, doprava a infrastruktura, kde je to nezbytné pro veřejný zájem.

Čl. 9

1. Každý občan má právo na ochranu svého majetku před neoprávněným zásahem. Vyvlastnění je možné pouze z důvodů veřejného zájmu, stanovených zákonem, a musí být vždy řádně kompenzováno.
2. Vlastnictví zavazuje a jeho využití by nemělo poškozovat životní prostředí, veřejné zdraví nebo práva a svobody jiných osob.

Čl. 10

1. Stát podporuje ekonomický rozvoj a inovace s cílem zvyšovat životní úroveň všech občanů a zajistit udržitelný sociální a ekonomický růst.

2. Hospodářská politika státu je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti, tvorbu pracovních míst a spravedlivé rozdělení bohatství.

Čl. 11

1. Moravskoslezská republika podporuje a rozvíjí mezinárodní hospodářskou spolupráci. Stát podporuje domácí subjekty v jejich činnosti na mezinárodních trzích a chrání jejich zájmy.
2. Zahraniční investice jsou vítány a chráněny v souladu se zákony, přičemž se zároveň dbá na ochranu národních zájmů a ekonomické bezpečnosti.

Čl. 12

1. Práce je základním zdrojem blahobytu občanů a stát zaručuje podmínky pro její svobodný výběr a spravedlivé pracovní podmínky.
2. Stát podporuje rovné příležitosti na trhu práce a zabrání diskriminaci na základě jakéhokoliv neoprávněného důvodu.

Zásady státní politiky

Čl. 13

1. Stát prioritně zaměřuje svou hospodářskou politiku na uspokojování potřeb společnosti a na zlepšení kvality života všech občanů, podporuje udržitelný rozvoj a zodpovědné využívání zdrojů.
2. Stát stanoví a průběžně aktualizuje cíle hospodářské a sociální politiky na základě dialogu se všemi zainteresovanými stranami, zahrnující občanskou společnost, soukromý sektor a akademické instituce.

Čl. 14

Stát vytváří podmínky pro maximální využití ekonomického potenciálu země a podporuje aplikaci vědeckých a technologických poznatků ve všech oblastech hospodářství a správy.

Čl. 15

1. Moravskoslezská republika aktivně podporuje a rozvíjí bilaterální a multilaterální ekonomické vztahy s cílem podpory míru, stability a vzájemně prospěšné spolupráce.
2. Stát se zavazuje k dodržování mezinárodních smluv a aktivní účasti na mezinárodních ekonomických a rozvojových projektech.

Čl. 16

1. Sociální politika státu je založena na principu sociální spravedlnosti a rovných příležitostí pro všechny.

2. Stát vytváří systém sociální ochrany, který zajišťuje základní životní podmínky pro všechny občany, zejména pro ohrožené a zranitelné skupiny populace.

Čl. 17

1. Stát v spolupráci s občany a soukromým sektorem podporuje ochranu přírody, zachování biodiverzity a udržitelné využívání přírodních zdrojů.
2. Státní politika v oblasti životního prostředí zahrnuje opatření pro zlepšení kvality vzduchu, vody a půdy, a pro aktivní boj proti klimatickým změnám.

Čl. 18

1. Stát podporuje rozvoj kultury, vědy a vzdělání, zajišťuje přístup ke kulturnímu dědictví a podporuje tvůrčí a vědeckou činnost všech občanů.
2. Vzdělávací systém Moravskoslezské republiky je založen na principu celoživotního učení a otevřenosti vůči novým poznatkům, a je přístupný bez ohledu na sociální nebo ekonomický původ.

Čl. 19

Stát zaručuje ochranu práv a podporuje kulturní a sociálně-ekonomický rozvoj národnostních menšin, a zajišťuje jejich reprezentaci ve veřejném životě.

Čl. 20

1. Moravskoslezská republika se aktivně zapojuje do mezinárodního společenství a podporuje mezinárodní právo a spolupráci. Zavazuje se ke spolupráci s ostatními státy a mezinárodními organizacemi v oblastech, jako je ochrana životního prostředí, obrana lidských práv a podpora ekonomického rozvoje.
2. Moravskoslezská republika se aktivně podílí na mezinárodní spolupráci za účelem podpory a ochrany lidských práv. Podporuje mezinárodní mírové a humanitární iniciativy a účastní se mezinárodních organizací v souladu s těmito hodnotami.

Čl. 21

1. Obrana Moravskoslezské republiky je založena na principu kolektivní bezpečnosti a spolupráce s mezinárodními partnery.
2. Stát zajišťuje bezpečnost svých občanů a území prostřednictvím profesionálních a demokraticky kontrolovaných ozbrojených sil, které respektují lidská práva a mezinárodní humanitární právo.

HLAVA DRUHÁ

Základní práva a povinnosti občanů

Čl. 22

1. Práva a povinnosti občanů slouží svobodnému, všestrannému rozvoji a uplatnění osobnosti občanů a rozvoji společnosti.
2. Stát vytváří hmotné záruky pro zabezpečení základních práv občanů zejména svou hospodářskou soustavou, ochranou a rozvíjením všech druhů vlastnictví, plánovitým řízením hospodářského a sociálního rozvoje a vytvářením fondů společenské spotřeby obyvatelstva k uspokojování hmotných a duchovních potřeb občanů podle zásady sociální spravedlnosti.

Čl. 23

1. Základní práva a povinnosti občanů jsou založeny bezprostředně ústavou.
2. Základní práva občanů jsou nezadatelná.
3. Úcta k právům občanů je povinností každého.
4. Meze základních práv a povinností občanů a způsob jejich zajištění mohou být za podmínek stanovených touto Ústavou upraveny pouze zákonem.

Čl. 24

1. Všichni občané jsou rovnoprávní bez rozdílu pohlaví, národnosti, rasy, věku, původu, sexuální orientace, zdravotního stavu, sociálního a majetkového postavení, vzdělání, politického nebo jiného smýšlení a náboženského vyznání.
2. Rovnost občanů se zajišťuje vytvářením stejných možností ve všech oborech života společnosti.

Čl. 25

1. Každý moravskoslezský občan má na celém území Moravskoslezské republiky rovná práva a rovné povinnosti.
2. Moravskoslezský občan má při pobytu v zahraničí právo na právní ochranu a pomoc orgánů Moravskoslezské republiky.
3. Moravskoslezský občan nesmí být vydán cizí moci.

Čl. 26

1. Občané mají právo na práci podle svých schopností, kvalifikace a podle potřeb společnosti. Mají právo svobodně si volit zaměstnání a právo na ochranu před jeho svévolným ukončením. Občané jsou povinni plnit poctivě své pracovní povinnosti a obstarávat si prostředky obživy poctivým způsobem. Státní orgány jsou povinny vytvářet občanům pracovní příležitosti.

2. Podle schopností občana a potřeb společnosti zajišťují se pracujícím podmínky pro další vzdělávání, zvyšování a změnu kvalifikace.

Čl. 27

1. Občané mají právo na odměnu za vykonanou práci podle množství, jakosti a podle společenské prospěšnosti jejího výsledku.
2. Mzda za vykonanou práci musí zajišťovat přiměřenou životní úroveň pro občana a jeho rodinu.

Čl. 28

1. Občané mají právo na bezpečnost a ochranu zdraví při práci a na sociálně vyhovující pracovní podmínky.
2. Ženám, mladistvým, jakož i občanům se změněnou pracovní schopností se zajišťuje zvýšená ochrana zdraví při práci a zvláštní pracovní podmínky.
3. Tato práva jsou zajištěna organizovanou péčí o bezpečnost a ochranu zdraví při práci, mechanizací a automatizací práce, změnami technologie výroby a zvláštní právní úpravou.

Čl. 29

Občané mají právo na odpočinek po práci, které je zajištěno zákonnou úpravou pracovní doby a placené dovolené, jakož i péčí státu a organizací o zotavení pracujících.

Čl. 30

1. Občané mají právo na sociální zabezpečení, zejména na přiměřenou životní úroveň ve stáří, při nezpůsobilosti k práci, při nezaviněné ztrátě zaměstnání, v těhotenství a mateřství, jakož i při ztrátě živitele.
2. Toto právo stát zajišťuje zejména zdravotní péčí, nemocenským a důchodovým zabezpečením a sociálními zařízeními.

Čl. 31

1. Občané mají právo na ochranu zdraví, zejména na bezplatnou preventivní a léčebnou péči.
2. Tato práva jsou zajištěna péčí státu a organizací o předcházení vzniku nemocí, péčí o léčebná a sociální zařízení, jakož i vytvářením podmínek občanům pro péči o vlastní zdraví.

Čl. 32

1. Občané mají právo na bydlení.
2. Stát zajišťuje toto právo podporou družstevní a osobní výstavby a státní bytovou výstavbou. Zvláštní péči věnuje uspokojování bytových potřeb rodin s dětmi a občanů tělesně postižených.
3. Stát zaručuje ubytování občanům v nouzi.

Čl. 33

1. Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách a podle schopností občana a potřeb společnosti též na vysokých školách.
2. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon.

Čl. 34

Občané mají právo na osobní vlastnictví.

Čl. 35

1. Mateřství, manželství a rodina jsou pod ochranou státu.
2. Řádná výchova dětí je právem a povinností zejména rodičů.
3. Stát a společnost pečují o to, aby rodina byla základem zdravého rozvoje dětí a mládeže. Stát poskytuje všestrannou pomoc při výchově dětí.
4. Stát a společnost pečují o rovnoprávné uplatnění žen v rodině, v práci a ve veřejné činnosti.
5. Ochrana zájmů dětí a mládeže se zaručuje.

Čl. 36

1. Občané se demokratickými způsoby podílejí na činnosti státu a na uskutečňování samosprávy.
2. Všechny státní orgány jsou povinny usilovat ve své činnosti o sepětí s lidem a o jeho trvalou podporu.

Čl. 37

1. Občané mají právo volit a být voleni do zastupitelských sborů.

2. Právo volit mají občané, kteří dosáhli věku 16 let. Právo být volen do národních výborů nabývají občané dosažením věku 16 let, do Sněmu dosažením věku 21 let.

Čl. 38

1. Občané mají právo obracet se na státní orgány s návrhy, podněty a stížnostmi. Státní orgány jsou povinny je projednávat a vyřizovat způsobem, který stanoví zákon.
2. Výkon tohoto práva nesmí být občanu na újmu.

Čl. 39

1. Svoboda projevu, zejména slova a tisku, se zaručuje. Občané mají právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a svobodně vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem.
2. Svobodu projevu a informací lze omezit jen v případech stanovených zákonem, je-li to nutné pro ochranu práv jiných občanů, pro bezpečnost a obranu státu, jakož i pro ochranu veřejného pořádku a morálky.

Čl. 40

1. Svoboda tvůrčí vědecké, technické a umělecké činnosti se zaručuje.
2. Vědecké bádání a hlásání jeho výsledků, jakož i umělecké činnosti a její projevy jsou svobodné, pokud neporušují zákon.
3. Práva občanů k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem.

Čl. 41

1. Sdružovací právo občanů se zaručuje. Občané mají právo sdružovat se ve společenských a zájmových organizacích a dalších sdruženích a svobodně do nich vstupovat a z nich vystupovat.
2. Sdružovací právo lze omezit jen v případech stanovených zákonem, je-li to nutné pro bezpečnost státu, pro ochranu veřejného pořádku a morálky nebo pro ochranu práv ostatních občanů. Zákon může stanovit zvláštní omezení sdružovacího práva pro příslušníky ozbrojených složek.
3. Způsob vytváření společenských a zájmových organizací a dalších sdružení stanoví zákon.

Čl. 42

1. Občanům se zaručuje svoboda shromažďovací a svoboda pokojných pouličních průvodů a manifestací.
2. Tyto svobody lze omezit jen v případech stanovených zákonem, je-li to nutné pro ochranu práv ostatních občanů, pro zachování veřejného pořádku a zdraví, morálky nebo pro bezpečnost státu.

Čl. 43

1. Občan, o jehož právu, právním zájmu nebo povinnosti rozhodl orgán státní správy, může požádat soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, a to ve věcech, které stanoví zákon.
2. Občané mají právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím státního orgánu nebo nesprávným úředním postupem.

Čl. 44

1. Občanům se zaručuje ochrana před neoprávněným zasahováním do osobního a rodinného života a před útoky proti cti, důstojnosti a jménu.
2. Občanům se zaručuje respektování osobnosti a lidské důstojnosti v jednání před státními orgány i při výkonu rozhodnutí.
3. Občanům se zaručuje ochrana před neoprávněným zveřejňováním a zneužíváním údajů o jejich osobách.

Čl. 45

1. Nedotknutelnost osoby se zaručuje. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.
2. Nikdo nemůže být stíhán jako obviněný jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon.
3. Nikdo nemůže být zadržen, nebude-li přistižen při činu samém, leč na písemný odůvodněný příkaz soudu nebo prokurátora, příkaz musí být doručen při zadržení, a není-li to možné, nejdéle do 24 hodin po něm. Zadržení může trvat nejdéle 48 hodin.
4. Nikdo nemůže být vzat do vazby, leč v případech stanovených zákonem a na podkladě rozhodnutí soudu nebo prokurátora. Rozhodli o vazbě prokurátor, přezkoumá jeho rozhodnutí soud. Vyšetřovací vazba může jen výjimečně trvat déle než 2 měsíce, nejdéle však 12 měsíců.
5. Každý, kdo je zadržen nebo vzat do vazby, musí být neprodleně předveden před prokurátora nebo soudce.

6. Zákon stanoví, v kterých případech musí být převzetí občana do ústavní zdravotnické péče bez jeho souhlasu oznámeno soudu. Soud o tomto umístění rozhodne.

Čl. 46

1. Na toho, proti němuž je vedeno trestní řízení, se hledí, jako by byl nevinný, pokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu nebyla jeho vina vyslovena.
2. Které jednání je trestným činem nebo přečinem a jaký trest lze za jeho páčení uložit, může být stanoveno jedině zákonem. Trestnost činu se posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Podle nového zákona se bude postupovat tehdy, jestliže je pro pachatele příznivější.

Čl. 47

Tresty a jiné újmy na majetku a právech občanů, jakož i výkon rozhodnutí státních orgánů musí být upraveny v zákoně.

Čl. 48

1. Občané mají právo na právní pomoc při řízení před soudy a jinými státními orgány a to od zahájení tohoto řízení i od počátku zadržení nebo vzetí do vazby.
2. Občané mohou být při právních jednáních zastupováni zvoleným zástupcem, pokud to zákon nevyklučuje.

Čl. 49

1. Nedotknutelnost obydlí se zaručuje.
2. Nikdo nemá právo vstoupit bez zákonného důvodu do obydlí proti vůli oprávněných uživatelů.
3. Domovní prohlídku lze provést jen na písemný odůvodněný příkaz soudu nebo prokurátora. Příkaz musí být doručen před provedením domovní prohlídky, a není-li to možné, nejdéle do 48 hodin po jejím provedení. Orgán vykonávající domovní prohlídku je povinen vydat osobě, u které prohlídku vykonal, při jejím skončení písemné potvrzení o důvodech prohlídky, jakož i o věcech při ní zajištěných.

Čl. 50

1. Listovní tajemství, jakož i tajemství ostatních přepravovaných zpráv se zaručuje. Každý občan má právo na ochranu svých osobních dat a na přístup k digitálním službám.

2. Omezení listovního tajemství a tajemství přepravovaných zpráv je přípustné jen v případech stanovených zákonem o řízení před soudy. Stát zaručuje transparentnost a bezpečnost při zpracování osobních dat státními i soukromými subjekty. Zákon stanoví, jaké údaje mohou být shromažďovány, jak musí být chráněny a jak mohou být využívány.

Čl. 51

1. Svoboda pohybu a pobytu občanů se zaručuje.
2. Občané mají právo svobodně se pohybovat a volit místo pobytu na celém území Moravskoslezské republiky, jakož i právo svobodně vycestovat s úmyslem pobývat dočasně či trvale v cizině a právo na svobodný návrat do vlasti.
3. Omezit tato práva lze jen zákonem, pokud to vyžaduje ochrana zdraví občanů, bezpečnost a obrana státu, ochrana práv jiných občanů nebo organizací anebo průběh trestního řízení.

Čl. 52

Občan svobodně rozhoduje o své národnosti podle vlastního přesvědčení. Zakazují se všechny formy nátlaku směřující k omezování nebo ovlivňování tohoto rozhodnutí.

Čl. 53

1. Občanům české, slovenské, německé a polské národnostní menšiny se v rozsahu přiměřeném zájmu jejich národního rozvoje zabezpečuje právo na vzdělání v jejich jazyku, právo na všestranný kulturní rozvoj, právo užívat jejich jazyka v úředním styku v oblastech obývaných příslušnou národnostní menšinou, právo na tisk a informace v jejich jazyku a právo sdružovat se v národnostních společenských organizacích.
2. Rozsah a způsob zajištění těchto práv stanoví zákon.

Čl. 54

1. Příslušnost ke kterékoli národnosti či etnické skupině nemůže být žádnému občanu na újmu při jeho uplatnění v politickém, hospodářském a společenském životě.
2. Zakazují se všechny formy nátlaku směřující k odnárodňování.
3. Rozněcovat národnostní a rasovou nenávist a nepřátelství se zakazuje.

Čl. 55

1. Svoboda svědomí a vyznání se zaručuje. Každý občan může být bez vyznání nebo vyznávat jakoukoli náboženskou víru.
2. Každý občan může svobodně provádět náboženské úkony nebo projevovat náboženskou víru. Omezit tato práva lze jen zákonem, je-li to nutné pro ochranu veřejného pořádku, zdraví, morálky nebo pro ochranu práv ostatních občanů.
3. Náboženská víra nebo přesvědčení nemůže být důvodem k tomu, aby někdo odpíral plnit občanskou povinnost, která je mu uložena zákonem.
4. Rozněcovat náboženskou nesnášenlivost se zakazuje.

Čl. 56

Občané jsou povinni zachovávat věrnost republiky a zachovávat Ústavu, zákony a jiné obecně závazné právní předpisy.

Čl. 57

Občané jsou povinni zajistit, aby majetek, který je veřejně dostupný nebo slouží veřejnosti, nebyl zkracován, poškozován nebo zneužíván.

Čl. 58

1. Občané jsou povinni přispívat k tvorbě a ochraně životního prostředí, ochraně zdraví, přírodního bohatství, historických a národních kulturních památek země.
2. Stát se zavazuje k aktivní ochraně životního prostředí, podporuje udržitelný rozvoj a zajišťuje, že všechny hospodářské a zákonodárné činnosti budou prováděny s ohledem na dlouhodobou udržitelnost přírodních zdrojů. Zákon stanoví povinnosti pro státní a soukromé organizace ve vztahu k životnímu prostředí.

Čl. 59

Občané jsou povinni šetřit práv spoluobčanů.

Čl. 60

Občané jsou povinni svědomitě a poctivě vykonávat veřejné funkce, ke kterým je lid povolal.

Čl. 61

1. Obrana vlasti je vrcholnou povinností a věcí cti každého občana.

2. Občané jsou povinni vykonávat službu v ozbrojených silách podle zákona.

Čl. 62

Moravskoslezská republika poskytuje právo azylu cizím státním příslušníkům a osobám bez státní příslušnosti pronásledovaným za hájení zájmů pracujících, za vědeckou a uměleckou tvorbu nebo za činnost na obranu míru.

Čl. 63

Cizí státní příslušníci a osoby bez státní příslušnosti požívají v Moravskoslezské republice osobních práv zaručených touto Ústavou a dalších práv stanovených zákonem. Jsou na území Moravskoslezské republiky povinni dbát Ústavy a zachovávat zákony.

HLAVA TŘETÍ

Sněm Moravskoslezské republiky

Čl. 64

Představitelem svrchovanosti moravskoslezského lidu, nejvyšším orgánem státní moci a jediným zákonodárným sborem Moravskoslezské republiky je Sněm Moravskoslezské republiky.

Čl. 65

Sněm vyjadřuje rovné, obecně demokratické zastoupení všeho moravskoslezského lidu. Má 51 poslanců, kteří jsou voleni v celé Moravskoslezské republice.

Čl. 66

1. Sněm zasedá nejméně dvakrát do roka (jarní zasedání a podzimní zasedání).
2. Sněm svolává k zasedání a jeho zasedání prohlašuje za skončené prezident Moravskoslezské republiky.

Čl. 67

Schůze Sněmu svolává jeho předseda. Schůzi Sněmu svolá jeho předseda i na žádost nejméně jedné třetiny poslanců Sněmu.

Čl. 68

1. Schůze Sněmu jsou veřejné.
2. Neveřejné schůze se mohou konat jen v případech stanovených zákonem.

Čl. 69

1. Do působnosti Sněmu patří zejména:
 - a) usnášet se na ústavě, na ústavních zákonech a zákonech;
 - b) jednat a usnášet se o zásadních otázkách vnitřní a zahraniční politiky;
 - c) schvalovat základní směry hospodářského a sociálního rozvoje Moravskoslezské republiky a státní rozpočet Moravskoslezské republiky, prověřovat jejich plnění a schvalovat státní závěrečný účet Moravskoslezské republiky;
 - d) volit prezidenta Moravskoslezské republiky a jednat o jeho zprávách;
 - e) jednat o programovém prohlášení vlády a o zprávách o jeho plnění, kontrolovat její činnost a činnost jejích členů, jakož i jednat o důvěře vládě;
 - f) rozhodovat o vyhlášení hlasování všeho lidu;
 - g) volit a odvolávat předsedu, místopředsedu a další soudce Ústavního soudu Moravskoslezské republiky;
 - h) volit a odvolávat předsedu, místopředsedu a další soudce Nejvyššího soudu Moravskoslezské republiky;
 - i) volit a odvolávat generálního prokurátora Moravskoslezské republiky;
 - j) volit a odvolávat na návrh vlády Moravskoslezské republiky hlavního arbitra Moravskoslezské republiky;
 - k) jednat o zprávách orgánů ústavní kontroly, Nejvyššího soudu Moravskoslezské republiky, generálního prokurátora Moravskoslezské republiky a hlavního arbitra Moravskoslezské republiky;
 - l) zřizovat zákonem ústřední a jiné orgány státní správy Moravskoslezské republiky a vymezit jim působnost.
2. Sněm jedná a usnáší se o zásadních otázkách postavení rozvoje národnostních menšin.
3. Sněm se usnáší na vypovězení války, je-li Moravskoslezská republika napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně.
4. Mezinárodní smlouvy politické a mezinárodní hospodářské smlouvy obecné povahy, jakož i mezinárodní smlouvy, k jejichž provedení je třeba zákona, vyžadují před ratifikací souhlas Sněmu.

Čl. 70

1. Sněm bdí nad dodržováním Ústavy a zákonů a kontroluje jejich provádění.
2. Sněm vykonává kontrolu nad činností orgánů, které jsou mu odpovědny, může odvolat prezidenta Moravskoslezské republiky a způsobem stanoveným touto Ústavou může vyslovit nedůvěru vládě Moravskoslezské republiky, popřípadě jejímu jednotlivému členu.

Čl. 71

Sněm může jednat a usnášet se o úkolech plněných státními orgány; může k tomu vyžadovat zprávy vlády Moravskoslezské republiky, jejích členů a vedoucích ostatních ústředních orgánů.

Čl. 72

- (1) Sněmu přísluší rozhodovat o souladu jeho zákonů s Ústavou.
- (2) Sněm může zrušit nařízení nebo usnesení vlády Moravskoslezské republiky, obecně závazný právní předpis ministerstva nebo jiného ústředního orgánu, odporuje-li Ústavě, ústavnímu zákonu nebo zákonu.
- (3) Sněm může zrušit obecně závazné nařízení národního výboru nejvyššího stupně, odporuje-li Ústavě, ústavnímu zákonu, zákonu anebo jinému obecně závaznému právnímu předpisu.

Čl. 73

1. Sněm je schopen usnášet se, jestliže je přítomna nadpoloviční většina jeho poslanců.
2. K platnému usnesení Sněmu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných poslanců, nestanoví-li Ústava jinak.

Čl. 74

K přijetí ústavy, ústavního zákona a k jejich změně, k volbě a odvolání prezidenta Moravskoslezské republiky a k usnesení o vypovězení války je třeba souhlasu třípětinové většiny všech poslanců Sněmu.

Čl. 75

1. Návrhy zákonů mohou podávat poslanci Sněmu, výbory Sněmu, prezident Moravskoslezské republiky a vláda Moravskoslezské republiky. Toto právo přísluší

rovněž sdružení odborových svazů, jakož i sdružení zemědělců a zemědělských podniků.

2. Návrhy zákonů může též podávat Nejvyšší soud Moravskoslezské republiky, jde-li o návrhy zákonů o organizaci soudů a o volbách soudců, a generální prokurátor Moravskoslezské republiky, jde-li o návrh zákona o organizaci prokuratury.
3. Zákony podepisuje prezident Moravskoslezské republiky, předseda Sněmu a předseda vlády Moravskoslezské republiky.
4. K tomu, aby zákon nabyl platnosti, musí být vyhlášen; vyhlášení zákona zabezpečí předsednictvo Sněmu do 14 dnů po jeho schválení způsobem stanoveným zákonem.

Čl. 76

Funkce poslance Sněmu je neslučitelná s funkcí prezidenta Moravskoslezské republiky, člena vlády Moravskoslezské republiky, soudce Ústavního soudu Moravskoslezské republiky, předsedy Nejvyššího soudu Moravskoslezské republiky, generálního prokurátora Moravskoslezské republiky a hlavního arbitra Moravskoslezské republiky.

Čl. 77

Sněm, jakož i poslanci Sněmu mají právo interpelovat vládu Moravskoslezské republiky a její členy a klást jim otázky ve věcech jejich působnosti. Vláda a její členové jsou povinni na interpelace a otázky odpovídat.

Čl. 78

1. Poslance Sněmu nelze vůbec stíhat ani po zániku jeho funkce pro hlasování ve Sněmu, v jeho orgánech nebo v předsednictvu Sněmu. Za výroky při výkonu funkce, učiněné ve Sněmu, v jeho orgánu nebo v předsednictvu Sněmu, podléhá poslanec jen disciplinární pravomoci Sněmu.
2. Poslance Sněmu nelze stíhat ani vzít do vazby bez souhlasu Sněmu. Odepře-li Sněm souhlas, je stíhání navždy vyloučeno.
3. Byl-li poslanec Sněm přistižen a zadržen při trestném činu nebo přečinu, je příslušný orgán povinen oznámit to ihned předsednictvu Sněmu. Nedá-li předsednictvo Sněmu k zadržení souhlas, musí být poslanec ihned propuštěn.
4. Poslanec Sněmu může odepřít svědectví o věcech, o kterých se dověděl při výkonu své funkce, a to i když přestal být poslancem.
5. Ostatní práva a povinnosti poslanců Sněmu stanoví zákon.

Čl. 79

1. Předseda i ostatní členové vlády Moravskoslezské republiky, předseda Ústavního soudu Moravskoslezské republiky, předseda Nejvyššího soudu Moravskoslezské republiky a hlavní arbitr Moravskoslezské republiky mají právo účastnit se schůzí Sněmu, jeho výborů, schůzí předsednictva a jiných orgánů Sněmu. Udělí se jim slovo, kdykoli o to požádají.
2. Požádali o to Sněm, jeho výbor nebo předsednictvo Sněmu, je předseda či jiný člen vlády Moravskoslezské republiky, předseda Ústavního soudu Moravskoslezské republiky, předseda Nejvyššího soudu Moravskoslezské republiky, generální prokurátor Moravskoslezské republiky a hlavní arbitr Moravskoslezské republiky povinen dostavit se do schůze Sněmu, jeho výboru nebo do schůze předsednictva Sněmu.

Čl. 80

1. Předsednictvo Sněmu má 9 členů.
2. Předsednictvo Sněmu zůstává ve své funkci i po skončení volebního období, dokud si nově zvolený Sněm nezvolí předsednictvo.
3. Předsednictvo Sněmu odpovídá za svou činnost Sněmu a podává mu pravidelně zprávy o své činnosti.
4. Sněm může členy předsednictva Sněmu kdykoli odvolat.
5. Předseda Sněmu zastupuje Sněm navenek.

Čl. 81

1. Předsedu a místopředsedy Sněmu volí poslanci Sněmu z členů předsednictva Sněmu. Předsedou a místopředsedou Sněmu může být též osoba zvolena nejvýše dvakrát po sobě.
2. Předsednictvo Sněmu zejména:
 - a) vyhlašuje volby do Sněmu a všeobecné volby do národních výborů a stanoví svým usnesením volební obvody pro volby do Sněmu;
 - b) vyhlašuje hlasování všeho lidu;
 - c) usnází se na konání veřejné diskuse k návrhům zákonů a k návrhům jiných opatření závažných pro život státu a společnosti;
 - d) podává závazný výklad zákonů;
 - e) zabezpečuje vyhlášení zákonů a zákonných opatření předsednictva Sněmu.

Čl. 82

1. V době, kdy Sněm nezasedá buď proto, že zasedání je skončeno, nebo proto, že uplynulo volební období, plní působnost Sněmu jeho předsednictvo.
2. Předsednictvu Sněmu v této době nepřísluší:
 - a) měnit Ústavu a ústavní zákony;
 - b) volit a odvolávat prezidenta Moravskoslezské republiky;
 - c) usnášet se o vypovězení války;
 - d) usnášet se na státním rozpočtu Moravskoslezské republiky;
 - e) vyslovovat nedůvěru vládě Moravskoslezské republiky a jejímu členu a odvolávat soudce Ústavního soudu Moravskoslezské republiky, soudce, generálního prokurátora Moravskoslezské republiky a hlavního arbitra Moravskoslezské republiky.
3. V době, kdy v důsledku mimořádných příčin nemůže být svolána schůze Sněmu a Sněm nemůže jednat, plní předsednictvo Sněmu působnost Sněmu s výjimkou práva měnit Ústavu a ústavní zákony a volit prezidenta Moravskoslezské republiky. K platnému usnesení předsednictva Sněmu o vypovězení války je zapotřebí souhlasu tří pětín všech členů předsednictva Sněmu.
4. Neodkladná opatření, ke kterým by bylo třeba zákona, činí předsednictvo Sněmu ve formě zákonných opatření, která podepisuje prezident Moravskoslezské republiky, předseda Sněmu a předseda vlády Moravskoslezské republiky. Zákonná opatření se vyhlašují stejně jako zákony.
5. Opatření předsednictva Sněmu učiněná v době, kdy Sněm nezasedá, musí být schválena na jeho nejbližším zasedání, jinak pozbývají další platnosti.
6. Předsednictvu Sněmu přísluší v době, kdy vláda Moravskoslezské republiky vykonává funkci prezidenta Moravskoslezské republiky, jmenovat a odvolávat vládu Moravskoslezské republiky a její členy a pověřovat je řízením ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy.

Čl. 83

K platnosti usnesení předsednictva Sněmu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jeho členů.

HLAVA ČTVRTÁ Prezident Moravskoslezské republiky

Čl. 84

1. V čele Moravskoslezské republiky je prezident.
2. Prezident Moravskoslezské republiky je z výkonu své funkce odpovědný Sněmu.

Čl. 85

1. Prezident Moravskoslezské republiky:

- a) zastupuje Moravskoslezskou republiku navenek, sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy; sjednávání mezinárodních smluv, ke kterým není třeba souhlasu Sněmu, může prezident přenést na vládu Moravskoslezské republiky nebo s jejím souhlasem na její jednotlivé členy nebo vedoucí jiných ústředních orgánů státní správy;
- b) svolává zasedání Sněmu a prohlašuje jeho zasedání za skončené;
- c) může vetovat zákony přijaté Sněmem, ale jeho veto může být Sněmem přehlasováno dvoutřetinovou většinou všech poslanců;
- d) podepisuje zákony Sněmu a opatření předsednictva Sněmu;
- e) podává Sněmu zprávy o stavu Moravskoslezské republiky a o závažných politických otázkách, předkládá mu návrhy potřebných opatření a má právo být přítomen schůzím Sněmu;
- f) jmenuje a odvolává předsedu a ostatní členy vlády Moravskoslezské republiky a pověřuje je řízením ministerstev a ostatních ústředních orgánů;
- g) má právo zúčastnit se schůzí vlády Moravskoslezské republiky a předsedat jí, vyžadovat si od vlády a od jejích jednotlivých členů zprávy a projednávat s vládou nebo s jejími členy otázky, které je třeba řešit;
- h) je vrchním velitelem ozbrojených sil Moravskoslezské republiky;
- i) vyhláší na návrh vlády Moravskoslezské republiky válečný stav a na základě usnesení Sněmu vypovídá válku;
- j) přijímá a pověřuje velvyslance;
- k) jmenuje vyšší státní funkcionáře Moravskoslezské republiky v případech, ve kterých to stanoví zákon; jmenuje a povyšuje generály a rozhoduje o odnětí generálské hodnosti, jmenuje na návrh příslušných orgánů profesory a rektory vysokých škol;
- l) uděluje ceny a čestné tituly a propůjčuje vyznamenání, nezmocní-li k tomu jiný orgán;
- m) má právo udělovat amnestii, promíjet a zmírňovat tresty uložené trestními soudy a nařizovat, aby se soudní trestní řízení nezahajovalo nebo aby se v něm nepokračovalo, a zahlazovat odsouzení;

- n) v rozsahu stanoveném zákonem rozhoduje o udělení občanství Moravskoslezské republiky, působnost v těchto věcech může přenést na jiný orgán;
 - o) rozhoduje o poskytnutí azylu.
2. Prezidentu Moravskoslezské republiky přísluší vykonávat i pravomoci, které nejsou výslovně uvedeny v Ústavě, stanoví-li tak zákon.

Čl. 86

1. Prezidenta Moravskoslezské republiky volí a odvolává Sněm.
2. Prezidentem Moravskoslezské republiky může být zvolen každý občan volitelný za poslance Sněmu, který dosáhl věku 30 let.
3. Prezidentem Moravskoslezské republiky může být zvolena též osoba nejvýše dvakrát po sobě.
4. Prezident Moravskoslezské republiky je volen na období pěti let. Ujímá se výkonu své funkce po složení slibu.
5. Volba prezidenta Moravskoslezské republiky se koná v posledních 14 dnech funkčního období prezidenta. Uvolní-li se úřad prezidenta před skončením volebního období, koná se volba do 60 dnů.

Čl. 87

1. Funkce prezidenta Moravskoslezské republiky je neslučitelná s funkcí poslance Sněmu, poslance národního výboru, člena vlády Moravskoslezské republiky, soudce Ústavního soudu Moravskoslezské republiky, předsedy Nejvyššího soudu Moravskoslezské republiky, soudce, generálního prokurátora Moravskoslezské republiky a hlavního arbitra Moravskoslezské republiky.
2. Bude-li prezidentem Moravskoslezské republiky zvolen poslanec, člen vlády, soudce Ústavního soudu Moravskoslezské republiky, předseda Nejvyššího soudu Moravskoslezské republiky, soudce, generální prokurátor Moravskoslezské republiky nebo hlavní arbitr Moravskoslezské republiky, přestane ode dne svého zvolení vykonávat dosavadní funkci. Dnem složení slibu zaniká jeho mandát, členství ve vládě nebo v Ústavním soudu nebo funkce soudce.

Čl. 88

Prezident Moravskoslezské republiky skládá před Sněmem tento slib: "Slibuji na svou čest a svědomí věrnost Moravskoslezské republice. Své povinnosti budu konat podle vůle lidu a v zájmu lidu, budu dbát blaha Moravskoslezské republiky a zachovávat ústavu a ostatní zákony."

Čl. 89

1. Uvolní-li se úřad prezidenta Moravskoslezské republiky a nový prezident ještě není zvolen a nesložil slib, rovněž nemůže-li prezident svůj úřad ze závažných důvodů vykonávat, přísluší výkon jeho funkcí vládě Moravskoslezské republiky.
2. Vláda může v takovém případě pověřit svého předsedu výkonem některých pravomocí prezidenta Moravskoslezské republiky; na předsedu vlády přechází v této době vrchní velení nad ozbrojenými silami Moravskoslezské republiky.
3. Nemůže-li prezident Moravskoslezské republiky vykonávat svůj úřad déle než šest měsíců, Sněm zvolí nového prezidenta Moravskoslezské republiky na nové funkční období.
4. Prezident Moravskoslezské republiky se může své funkce vzdát. Jeho rezignaci přijme Sněm.

Čl. 90

Prezidenta Moravskoslezské republiky nelze soudně ani jinak stíhat.

HLAVA PÁTÁ

Vláda Moravskoslezské republiky

Čl. 91

Vláda Moravskoslezské republiky je nejvyšším výkonným orgánem státní moci Moravskoslezské republiky.

Čl. 92

1. Vláda Moravskoslezské republiky se skládá z předsedy, místopředsedů a ministrů.
2. Funkce člena vlády Moravskoslezské republiky je neslučitelná s funkcí poslance Sněmu, soudce ústavního soudu a s funkcí soudce.

Čl. 93

Vláda Moravskoslezské republiky je povinna po svém jmenování předstoupit před Sněm na jeho nejbližší schůzi, předložit mu svůj program a požádat ho o vyslovení důvěry.

Čl. 94

1. Vláda Moravskoslezské republiky je z výkonu své funkce odpovědna Sněmu, který jí může vyslovit nedůvěru.
2. Vláda Moravskoslezské republiky může kdykoli požádat Sněm o vyslovení důvěry.
3. Vláda Moravskoslezské republiky podává Sněmu jednou ročně zprávy o plnění svého programového prohlášení a na žádost Sněmu podává zprávy, jak plní své úkoly na jednotlivých úsecích státní politiky Moravskoslezské republiky.

Čl. 95

1. Vláda Moravskoslezské republiky může podat demisi do rukou prezidenta Moravskoslezské republiky.
2. Vysloví-li Sněm nedůvěru vládě Moravskoslezské republiky nebo odepře-li jí Sněm vyslovit důvěru, prezident Moravskoslezské republiky vládu odvolá.
3. Vláda Moravskoslezské republiky podá demisi vždy po ustavující schůzi nově zvoleného Sněmu.

Čl. 96

Přijme-li prezident Moravskoslezské republiky demisi vlády Moravskoslezské republiky, pověří ji vykonáváním jejích funkcí prozatímně až do jmenování nové vlády.

Čl. 97

1. Člen vlády Moravskoslezské republiky je z výkonu své funkce odpovědný Sněmu.
2. Člen vlády Moravskoslezské republiky může podat demisi do rukou prezidenta Moravskoslezské republiky.
3. Sněm může vyslovit nedůvěru i jednotlivému členu vlády Moravskoslezské republiky. V tomto případě prezident Moravskoslezské republiky člena vlády odvolá.

Čl. 98

Přijme-li prezident Moravskoslezské republiky demisi člena vlády Moravskoslezské republiky, může určit, který z členů vlády povede prozatímně věci dosud spravované členem vlády, jehož demisi přijal.

Čl. 99

K platnosti usnesení vlády Moravskoslezské republiky je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů.

Čl. 100

Vláda Moravskoslezské republiky rozhoduje ve sboru zejména:

- a) o programovém prohlášení vlády a jeho plnění;
- b) o návrzích základních směrů hospodářského a sociálního rozvoje Moravskoslezské republiky;
- c) o návrzích státního rozpočtu a státního závěrečného účtu Moravskoslezské republiky;
- d) o zásadních otázkách vnitřní a zahraniční politiky;
- e) o návrzích zákonů;
- f) o nařízeních vlády;
- g) o tom, že předloží k veřejné diskusi návrh připravovaného zákona nebo jiného opatření závažného pro život státu a společnosti;
- h) o tom, že požádá o vyslovení důvěry;
- i) o udělení amnestie ve věcech přestupků;
- j) o jmenování a odvolávání státních funkcionářů v případech stanovených zákonem;
- k) o vyhlášení výjimečného stavu;
- l) o dalších otázkách, stanoví-li to zákon.

Čl. 101

Vláda Moravskoslezské republiky zřizuje jako svůj orgán předsednictvo vlády Moravskoslezské republiky, vymezuje mu působnost a stanoví zásady jeho jednání.

Čl. 102

K provedení zákona a v jeho mezích může vláda Moravskoslezské republiky vydávat nařízení.

Čl. 103

Vláda Moravskoslezské republiky má právo udělovat amnestii ve věcech přestupků, jejichž projednávání patří do působnosti ústředních orgánů státní správy. Rozhodnutí o amnestii se vyhláší obdobně jako nařízení vlády.

Čl. 104

1. Vláda Moravskoslezské republiky je oprávněna vyhlášovat výjimečný stav — vyžaduje-li to bezpečnost státu, ochrana života a zdraví obyvatel nebo veřejného pořádku.
2. Povinnosti občanů a organizací a nezbytná omezení práv občanů v době výjimečného stavu stanoví zákon.

Čl. 105

Ministerstva a ostatní ústřední orgány na základě zákonů a v jejich mezích vydávají obecně závazné právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.

Čl. 106

K tomu, aby nařízení vlády Moravskoslezské republiky, obecně závazný právní předpis ministerstva nebo jiného ústředního orgánu nabyly platnosti, musí být vyhlášeny způsobem, který stanoví zákon.

Čl. 107

Mimo ústřední orgány státní správy působí další orgány státní správy s celostátní působností.

HLAVA ŠESTÁ Národní výbory

Čl. 108

1. Národní výbory jsou orgány státní moci a státní správy a orgány místní samosprávy v územních obvodech stanovených zákonem.
2. Základem místní samosprávy jsou národní výbory měst a obcí.

Čl. 109

1. Národní výbory zabezpečují hospodářský a sociální rozvoj svých územních celků. Ve své činnosti spojují zajišťování potřeb a zájmů občanů a rozvoje svých územních obvodů s celospolečenskými potřebami a zájmy.
2. Národní výbory se starají zejména o uspokojování hmotných, kulturních a sociálních potřeb občanů, výstavbu měst a obcí, zlepšování úrovně bydlení a služeb, tvorbu a ochranu životního prostředí, uplatňování práv a oprávněných

zájmů občanů a organizací, zajišťování veřejného pořádku, ochranu veřejného vlastnictví a upevňování obranyschopnosti země.

Čl. 110

1. Národní výbory vykonávají ve svých územních obvodech státní správu, nesvěří-li zákon tuto působnost jiným orgánům.
2. V rozsahu a za podmínek stanovených zákonem může národní výbor vykonávat státní správu i v územním obvodu jiného národního výboru.

Čl. 111

1. Národní výbory jako orgány místní samosprávy rozhodují samostatně, řídí se jen zákony a jinými obecně závaznými právními předpisy.
2. Do samosprávné působnosti národních výborů patří rozhodovat o opatřeních své hospodářské a sociální politiky, a to zejména:
 - a) sestavovat a schvalovat plán hospodářského a sociálního rozvoje svého územního obvodu, svůj rozpočet a zřizovat své fondy a nakládat s nimi;
 - b) hospodařit se svěřeným majetkem;
 - c) zakládat státní podniky, zřizovat a řídit další organizace a zařízení;
 - d) zřizovat a spravovat školské, kulturní, zdravotnické a sociální organizace a zařízení.
3. Příjmy rozpočtů národních výborů tvoří zákonem stanovené daně a odvody podniků a organizací působících v jejich územních obvodech, daně a poplatky občanů a organizací, dotace ze státního rozpočtu a rozpočtů národních výborů vyššího stupně, určované na základě dlouhodobě platných pravidel, jakož i další příjmy stanovené zákonem. Národní výbory samostatně rozhodují o užití svých příjmů s výjimkou případů stanovených zákonem.
4. Národní výbory stanoví místní daně a poplatky. Zákon stanoví meze a způsob ukládání místních daní a poplatků, jakož i způsob zřizování a nakládání s fondy národních výborů.

Čl. 112

Jako orgány státní moci a státní správy a ve věcech odborného řízení školských, kulturních, zdravotnických a sociálních organizací a zařízení jsou národní výbory vázány též usneseními vlády a směrnicemi ústředních orgánů státní správy a národních výborů vyššího stupně.

Čl. 113

1. Národní výbory se skládají z poslanců. Zasedání národního výboru se koná nejméně čtyřikrát ročně a volí své předsednictvo. Zasedání je veřejné.
2. Práva a povinnosti poslanců národních výborů a znění poslaneckého slibu stanoví zákon.
3. Národní výbory si vytvářejí komise, radu a další orgány, které jsou národnímu výboru odpovědné a jím odvolatelné.
4. Národní výbor volí komise jako své iniciativní a kontrolní orgány pro jednotlivá odvětví nebo úseky své činnosti. V případech stanovených zákonem vykonávají komise též státní správu.
5. Rada je výkonným orgánem národního výboru s všeobecnou působností. Rada zejména řídí, organizuje a sjednocuje činnost ostatních výkonných orgánů národního výboru.
6. Odbory národních výborů vykonávají státní správu v jednotlivých odvětvích nebo úsecích činnosti národního výboru.
7. Zákon stanoví, které orgány národního výboru se volí tajným hlasováním a do kterých orgánů národního výboru mohou být voleni občané, kteří nejsou jeho poslanci, a které funkce jsou neslučitelné s funkcí poslance národního výboru.

Čl. 114

1. Národní výbory vyvíjejí svoji činnost za stálé a účinné účasti občanů. Národní výbory zapojují občany v nejširší míře do správy státu a využívají jejich zkušeností, pravidelně informují občany o své činnosti a dbají veřejného mínění.
2. Zákon stanoví, které zásadní otázky svých územních obvodů jsou povinny národní výbory předložit k rozhodnutí hlasováním občanů.

Čl. 115

Národní výbory plní své úkoly ve spolupráci s politickými stranami, odborovými organizacemi, zájmovými skupinami, podniky a dalšími veřejnými i soukromými organizacemi a jejich pracovními kolektivy ve svém územním obvodu. Zabývají se jejich podněty a projednávají s nimi záměry rozvoje územního obvodu a jejich podílu na jeho uskutečňování.

Čl. 116

Národní výbory mohou k plnění svých úkolů vydávat pro své územní obvody obecně závazná nařízení.

Čl. 117

Stupně a druhy národních výborů, jejich působnost a organizaci stanoví zákon.

HLAVA SEDMÁ Ústavní soud Moravskoslezské republiky

Čl. 118

Soudním orgánem ochrany ústavnosti je Ústavní soud Moravskoslezské republiky.

Čl. 119

Ústavní soud Moravskoslezské republiky

- a) posuzuje soulad zákonů a zákonných opatření předsednictva Sněmu s Ústavou a ústavními zákony;
- b) rozhoduje o souladu nařízení vlády Moravskoslezské republiky a obecně závazných právních předpisů ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy s Ústavou, ústavními zákony a zákony;
- c) přezkoumává soulad mezinárodních smluv s Ústavou před jejich ratifikací.

Čl. 120

Ústavní soud Moravskoslezské republiky předkládá stanoviska Sněmu, které do šesti měsíců rozhodne o zrušení nebo změně zákona nebo zákonného opatření předsednictva Sněmu anebo o jeho ponechání v platnosti.

Čl. 121

1. Zjistí-li Ústavní soud Moravskoslezské republiky nesoulad mezi nařízeními vlády Moravskoslezské republiky nebo obecně závaznými právními předpisy ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy s Ústavou, ústavními zákony a zákony, vysloví, že se pozastavuje účinnost dotčených předpisů, jejich části, popřípadě některých ustanovení.
2. Příslušné orgány jsou povinny do šesti měsíců od vyhlášení nálezu Ústavního soudu Moravskoslezské republiky dát dotčené předpisy do souladu s Ústavou, ústavními zákony a zákony. Neučiní-li tak, pozbývají dotčené předpisy, jejich část, popřípadě některá ustanovení platnost po šesti měsících od vyhlášení nálezu.
3. Nálezy Ústavního soudu jsou konečná a závazná pro všechny ostatní státní orgány.

4. Nálezy Ústavního soudu Moravskoslezské republiky se vyhlášují obdobně jako zákony.

Čl. 122

Ústavní soud Moravskoslezské republiky posuzuje z podnětu Sněmu nebo jeho předsednictva soulad návrhu zákona nebo zákonného opatření předsednictva Sněmu s Ústavou, ústavním zákonem nebo zákonem.

Čl. 123

1. Ústavní soud Moravskoslezské republiky předkládá předsednictvu Sněmu návrhy a stanoviska v otázkách výkladu Ústavy, ústavních zákonů a zákonů.
2. Ústavní soud Moravskoslezské republiky může dávat podněty ke zdokonalování právního řádu Moravskoslezské republiky.

Čl. 124

1. Ústavní soud Moravskoslezské republiky se skládá z 11 soudců.
2. Soudcem Ústavního soudu Moravskoslezské republiky může být zvolen občan, který je volitelný do Sněmu, dosáhl věku 30 let, má vysokoškolské právnické vzdělání a je nejméně 10 let činný v právnickém povolání.
3. Soudce Ústavního soudu Moravskoslezské republiky volí Sněm na 10 let.

Čl. 125

1. Funkce soudce Ústavního soudu Moravskoslezské republiky je neslučitelná s funkcí poslance a s členstvím ve vládě.
2. Zákon může stanovit neslučitelnost výkonu funkce soudce Ústavního soudu Moravskoslezské republiky s výkonem určitých povolání.

Čl. 126

Soudci Ústavního soudu Moravskoslezské republiky jsou při rozhodování nezávislí a jsou vázáni pouze Ústavou, ústavními zákony a zákony.

Čl. 127

1. Soudci Ústavního soudu Moravskoslezské republiky mají imunitu jako poslanci Sněmu.

2. Souhlas ke stíhání soudce Ústavního soudu Moravskoslezské republiky dává Sněm.

Čl. 128

Soudce Ústavního soudu Moravskoslezské republiky se může své funkce vzdát. Sněm ho může odvolat na základě kárného řízení nebo na základě rozsudku v trestní věci. Sněm může soudce Ústavního soudu Moravskoslezské republiky odvolat i v případě, jestliže se nezúčastňuje jednání soudu déle než jeden rok.

Čl. 129

Podrobnosti o působnosti a organizaci Ústavního soudu Moravskoslezské republiky a způsob řízení před ním stanoví zákon.

Čl. 130

Dojde-li soud nebo jiný státní orgán při své činnosti k pochybnosti o souladu právního předpisu uvedeného v čl. 119 s Ústavou, ústavními zákony a zákony, oznámí to ústavnímu soudu.

HLAVA OSMÁ

Soudy, prokuratura, hospodářská arbitráž a advokacie

Soudy

Čl. 131

Soudy chrání právní řád, práva a základní svobody občanů, jakož i práva a oprávněné zájmy státu a organizací. Zajišťují spravedlnost podle ústavy a zákonů a dohlíží na dodržování všech obecně závazných právních předpisů. Svou činností přispívají k udržení právního řádu, k ochraně právního státu a k zajištění spravedlivého a efektivního plnění povinností občanů, státu a organizací.

Čl. 132

1. Soudnictví v Moravskoslezské republice vykonávají volené a nezávislé soudy.
2. Soustavu soudů tvoří Nejvyšší soud Moravskoslezské republiky, oblastní a župní soudy.
3. Ustanovení týkající se oblastních a župních soudů se vztahují též na soudy se stejnou působností, avšak jinak označené.

4. Zákon stanoví, která rozhodnutí správních orgánů přezkoumávají soudy.

Čl. 133

1. Nejvyšším soudním orgánem v Moravskoslezské republice je Nejvyšší soud Moravskoslezské republiky, který sleduje rozhodování oblastních soudů, dozírá na zákonnost rozhodování všech soudů a zabezpečuje jeho správnost a jednotnost:
 - a) rozhodováním o řádných opravných prostředcích proti rozhodnutím oblastních soudů ve věcech přezkoumání zákonnosti rozhodnutí správních orgánů;
 - b) rozhodováním o stížnostech pro porušení zákona proti rozhodnutí oblastních soudů;
 - c) zaujímáním stanovisek k zajištění správného a jednotného výkladu zákonů.
2. Nejvyšší soud Moravskoslezské republiky dále rozhoduje o uznání a výkonu rozhodnutí cizozemských soudů na území Moravskoslezské republiky, v případech stanovených zákonem o řízení před soudy a před státními notářstvími určuje příslušnost soudů a státních notářství a rozhoduje kompetenční spory; přezkoumává zákonnost rozhodnutí ústředních orgánů státní správy.

Čl. 134

1. Soudy rozhodují zpravidla v senátech.
2. Zákon upravující řízení před soudy stanoví, u kterých senátů a v kterých věcech se účastní rozhodování soudci z lidu a v kterých věcech rozhoduje jediný soudce. Jako jediný soudce může rozhodovat pouze soudce z povolání. Při přezkoumávání zákonnosti rozhodnutí správních orgánů rozhodují soudy v senátech složených ze soudců z povolání.
3. Soudci z povolání a soudci z lidu jsou si při rozhodování rovni.
4. Soudem prvního stupně je zpravidla župní soud.

Čl. 135

1. Soudce Nejvyššího soudu Moravskoslezské republiky zvolí Sněm.
2. Soudci z lidu oblastních a župních soudů jsou voleni národními výbory.
3. Soudci z povolání jsou voleni na 10 let, soudci z lidu jsou voleni na 5 let.

Čl. 136

1. Soudci mohou být odvolání orgánem, který je zvolil, pro porušování soudcovských povinností na návrh Nejvyššího soudu Moravskoslezské republiky.

2. Podmínky odvolání a jiného způsobu zániku funkce soudce před skončením volebního období stanoví zákon.

Čl. 137

1. Soudci jsou při výkonu své funkce plně nezávislí a rozhodují nestranně, řízení výhradně právním řádem státu. Soudci jsou povinni vykládat a aplikovat zákony objektivně, s respektem k základním lidským právům a svobodám, a to bez jakýchkoli vnějších vlivů nebo osobních zájmů.
2. Zasahování jiných orgánů, organizací a občanů do nezávislosti soudců je nepřípustné a stíhá se podle zákona.

Čl. 138

1. V řízení postupují soudy tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci a při svém rozhodování z něho vycházejí.
2. Jednání před všemi soudy je zásadně ústní a veřejné. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem.
3. Obviněnému se zajišťuje právo obhajoby.
4. Řízení před soudy upravuje zákon.
5. Rozsudky se vyhlášují jménem republiky a vždy veřejně.

Státní notářství

Čl. 139

1. Státní notářství rozhoduje ve vyhrazených občanskoprávních a jiných věcech, ověřuje právně významné skutečnosti a poskytuje právní pomoc v oblasti své činnosti.
2. Státní notáři jsou při rozhodování nezávislí a jsou vázáni jedině právním řádem.

Prokuratura

Čl. 140

1. Prokuratura chrání zákonnost tím, že vykonává dozor nad zachováváním zákonů a jiných obecně závazných právních předpisů ministerstvy a ostatními orgány státní správy, národními výbory, hospodářskými a jinými organizacemi.
2. Prokuratura dozírá na to, aby trestné činy a přečiny byly zjištěny a objasněny a stíhá jejich pachatele.

Čl. 141

1. Prokurátoři činí opatření k nápravě a obnově porušených práv a k uplatnění odpovědnosti za porušení zákonů a jiných obecně závazných právních předpisů.
2. Každý má právo žádat prokurátora o uplatnění prokurátorského dozoru nad rozhodnutím orgánů a organizací z hlediska dodržení zákonnosti a o prokurátorské opatření k odstranění zjištěného porušení právních předpisů. O vyřízení žádosti musí být ten, kdo ji podal, vyrozuměn.
3. Práva a povinnosti prokurátora v řízení před soudem a hospodářskou arbitráží stanoví zákon.

Čl. 142

Prokurátoři jsou ve své činnosti vázáni právním řádem a jsou podřízeni jedině vyšším orgánům prokuratury. Zasahování jiných orgánů, organizací a občanů do činnosti prokurátorů je nepřípustné a trestá se podle zákona.

Čl. 143

1. Soustavu prokuratury tvoří Generální prokuratura Moravskoslezské republiky a nižší orgány prokuratury, které stanoví zákon.
2. V čele Generální prokuratury Moravskoslezské republiky stojí generální prokurátor Moravskoslezské republiky. Generální prokurátor Moravskoslezské republiky je odpovědný Sněmu.
3. Generální prokurátor Moravskoslezské republiky je volen na 5 let. Generální prokurátor Moravskoslezské republiky může funkci vykonávat nejvýše dvakrát po sobě.
4. Orgány prokuratury jsou podřízeny generálnímu prokurátorovi Moravskoslezské republiky.

Hospodářská arbitráž

Čl. 144

1. Hospodářská arbitráž rozhoduje hospodářské spory a vykonává další činnost v rozsahu, který stanoví zákon.
2. Při svém rozhodování se orgány hospodářské arbitráže řídí právním řádem a vycházejí při jeho uplatňování ze zásad hospodářské politiky Moravskoslezské republiky.

Čl. 145

1. Orgány hospodářské arbitráže jsou Státní arbitráž Moravskoslezské republiky a nižší orgány hospodářské arbitráže, které stanoví zákon.
2. Hlavní arbitr Moravskoslezské republiky je volen na 5 let. Hlavní arbitr Moravskoslezské republiky může tutéž funkci vykonávat nejvýše dvakrát po sobě.

Advokacie

Čl. 146

1. Advokáti poskytují právní pomoc občanům, organizacím a jiným právním subjektům.
2. Advokáti se k plnění svých úkolů sdružují v nestátních samosprávných organizacích.

Zprávy o stavu zákonnosti

Čl. 147

Nejvyšší soud Moravskoslezské republiky a generální prokurátor Moravskoslezské republiky předkládají Sněmu zprávy o stavu zákonnosti.

HLAVA DEVÁTÁ

Státní symboly a hlavní město Moravskoslezské republiky

Čl. 148

Státní znak Moravskoslezské republiky tvoří zlatě a červeně šachovaná orlice vpravo hledící s čelenkou v modrém štítu.

Čl. 149

Státní vlajka Moravskoslezské republiky se skládá ze spodního pole červeného a vrchního zlatého, vprostřed vlajky se nachází státní znak Moravskoslezské republiky.

Čl. 150

Státní hymnu Moravskoslezské republiky tvoří píseň „Moravo, Moravo!“.

Čl. 151

Podrobnosti o státních symbolech Moravskoslezské republiky, jakož i pravidla jejich používání stanoví zákon.

Čl. 152

Hlavním městem Moravskoslezské republiky a pravidelným sídlem jejích nejvyšších orgánů je Olomouc. Postavení Olomouce jako hlavního města Moravskoslezské republiky stanoví zákon.

HLAVA DESÁTÁ

Ustanovení obecná, přechodná a závěrečná

Čl. 153

Moravskoslezská republika je dobrovolný státoprávní svazek dvou rovnoprávných bratrských národů, Moravanů a Slezanů, založený na jejich svrchovanosti a právu na sebeurčení.

Čl. 154

Moravského a slezského jazyka se užívá rovnoprávně při vyhlásování zákonů a jiných obecně závazných právních předpisů, při jednání všech státních orgánů Moravskoslezské republiky, v řízení před nimi, jakož i v jejich ostatním styku s občany.

Čl. 155

Hranice Moravskoslezské republiky mohou být změněny jen ústavním zákonem.

Čl. 156

Nabývání a pozbývání moravskoslezského státního občanství upravuje zákon.

Čl. 157

1. Ústavu lze měnit pouze ústavním zákonem.
2. Předsednictvo Sněmu vyhlásí po každé změně Ústavy její úplné znění.

Čl. 158

1. Zákony ani jiné obecně závazné právní předpisy orgánů státu nesmějí odporovat Ústavě a ústavním zákonům.
2. Výklad a používání zákonů musí být v souladu s Ústavou a s ústavními zákony. Výklad a používání jiných obecně závazných právních předpisů musí být v souladu s Ústavou, ústavními zákony a zákony.

Čl. 159

Zákon schválený hlasováním všeho lidu se podepisuje a vyhláší stejně jako zákon schválený Sněmem.

Čl. 160

Rozhodnutí soudů, prokuratury, státních notářství, hospodářské arbitráže, jakož národních výborů a ostatních orgánů státní správy ve správním řízení jsou platná i vykonatelná v celé Moravskoslezské republice.

Čl. 161

1. Zákony a jiné obecně závazné právní předpisy platné v den, kdy tato Ústava nabývá účinnosti, zůstávají i nadále v platnosti. Pokud jsou tyto zákony a jiné obecně závazné právní předpisy nebo jejich jednotlivá ustanovení v rozporu s touto Ústavou, platí ustanovení této Ústavy.
2. Pokud dosavadní ústavní zákony upravují zřízení a působnost ústředních orgánů státní správy, mohou být měněny nebo zrušeny zákonem.

Čl. 162

Ústavní orgány Moravskoslezské republiky zvolené nebo jmenované podle dosavadních ústavních předpisů vykonávají funkce podle této Ústavy.

Čl. 163

1. Vláda Moravskoslezské republiky vykonává své funkce až do jmenování nové vlády Moravskoslezské republiky podle této Ústavy.
2. Nově zvolený Sněm na prvním zasedání zvolí prezidenta Moravskoslezské republiky, předsedu, místopředsedu a další soudce ústavního soudu Moravskoslezské republiky, generálního prokurátora Moravskoslezské republiky a hlavního arbitra Moravskoslezské republiky.

Čl. 164

Zrušuje se:

1. ústavní zákon č. 1/2020 ZRM, Ústava Moravskoslezské republiky ve znění ústavních zákonů jej doplňujících a pozměňujících;
2. ústavní zákon č. 12/2020 ZRM, o bezpečnosti státu v době války, válečného stavu, výjimečného stavu a nouzového stavu;
3. ústavní zákon č. 1/2021 ZRM, kterým se mění Ústava Moravskoslezské republiky.

Čl. 165

Tato ústava nabývá účinnosti dne 1. ledna 2025.